

Lagrådsremiss

Överlämnande av vissa förvaltningsuppgifter till nationellt utvecklingsbolag

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 28 januari 2016

Anna Johansson

Magnus Corell
(Näringsdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I arbetet med att stärka förutsättningarna för en förbättrad kapitalstruktur i innovativa företag med hög tillväxtpotential har regeringen för avsikt att etablera ett nationellt utvecklingsbolag. I denna lagrådsremiss lämnas förslag till en ny lag som syftar till att göra det möjligt för det nationella utvecklingsbolaget att lämna stöd inom ramen för EU:s statsstödsregler.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2017.

Innehållsförteckning

1	Beslut	3
2	Förslag till lag om överlämnande av vissa förvaltningsuppgifter till nationellt utvecklingsbolag	4
3	Ärendet och dess beredning	5
4	Möjlighet för ett nationellt utvecklingsbolag att pröva frågor om statligt stöd	5
5	Ikraftträdande	6
6	Konsekvenser	7
7	Författningskommentar	8
Bilaga 1	Promemorians lagförslag	9
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanserna	10

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om överlämnande av vissa förvaltningsuppgifter till nationellt utvecklingsbolag.

2 Förslag till lag om överlämnande av vissa förvaltningsuppgifter till nationellt utvecklingsbolag

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Regeringen får till ett statligt ägt aktiebolag som har att främja kapitalförsörjning i syfte att utveckla och förnya det svenska näringslivet (nationellt utvecklingsbolag) överlämna att i enskilda fall pröva frågor om statligt stöd till näringsidkare inom bolagets verksamhetsområde.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om sådant statligt stöd.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade den 26 februari 2015 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att kartlägga behovet av statliga marknadskompletterande finansieringsinsatser riktade till små och medelstora företag. Uppdraget omfattade även att lämna förslag på hur dagens insatser kan bli mer effektiva och ändamålsenliga samt vid behov lämna förslag på förändringar av insatsernas inriktning och utformning. Den 18 juni 2015 överlämnades betänkandet En fondstruktur för innovation och tillväxt (SOU 2015:64). Betänkandet har remissbehandlats. Utredningens förslag kommer att behandlas i den proposition om struktur för finansiering av innovation och hållbar tillväxt som regeringen avser att överlämna till riksdagen under våren 2016.

Förslagen i betänkandet syftar bl.a. till att delar av de statliga insatser som i dag tillhandahåller såväl marknadsmässig som marknadskompletterande finansiering till företag ska effektiviseras och göras mer ändamålsenliga och flexibla över tid när det gäller förmågan att möta de finansieringsbehov som den privata marknaden inte tillgodoser. De statliga riskkapitalinsatserna bör alltid ske tillsammans med privat kapital och en slutsats i betänkandet är att det statliga kapitalet helst bör investeras via fonder som delägs av privata investerare. Ett nationellt utvecklingsbolag är tänkt att bildas genom en omstrukturering av Fouriertransform Aktiebolag och Inlandsinnovation AB.

För att göra det möjligt för det nya bolaget att lämna stöd har det inom Näringsdepartementet utarbetats en promemoria med ett särskilt förslag till en bemyndigandelag. Promemorian har i allt väsentligt samma innehåll som denna lagrådsremiss och dess lagförslag finns i *bilaga 1*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*. Remissyttrandena och en sammanställning över dessa finns tillgängliga i Näringsdepartementet (dnr N2015/07808/KF).

Lagförslaget i denna lagrådsremiss är tänkt att ingå i den proposition som nämns ovan. I propositionen kan det även komma att närmare förtydligas vilka statliga stöd det nya bolaget kommer att kunna använda sig av.

4 Möjlighet för ett nationellt utvecklingsbolag att pröva frågor om statligt stöd

<p>Regeringens förslag: En ny lag ska införas för att möjliggöra att ett nationellt utvecklingsbolag ska kunna pröva frågor om statligt stöd för att främja kapitalförsörjning till innovativa företag med hög tillväxtpotential i syfte att utveckla och förnya det svenska näringslivet.</p>

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inte några synpunkter i denna del.

Skälen för regeringens förslag: En ny struktur för statens riskkapital är avsedd att bildas genom inrättandet av en statlig fond som tillsammans med privata investerare ska investera i innovativa företag med hög tillväxtpotential. Fondens verksamhet är tänkt att bedrivas i aktiebolagsform. Bolaget

är avsett att vara helägt av staten och dess primära syfte är tänkt att vara att främja kapitalförsörjning i alla delar av landet. Insatsen ska riktas mot innovativa företag med hög tillväxtpotential genom investeringar i olika riskkapitalfonder som i sin tur investerar i bolag i tidiga utvecklingsfaser. Investeringarna ska syfta till att utveckla och förnya det svenska näringslivet. Bolaget kan ges möjlighet att tillhandahålla flera typer av finansiella instrument, t.ex. lån och ägarkapital.

Verksamheten hos det nationella utvecklingsbolaget, som regeringen avser att etablera, kan komma att innefatta stödgivning som omfattas av Europeiska unionens statstödsregler (artiklarna 107–109 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt). Detta gäller exempelvis inom området fond-i-fond, eller om assymetrisk riskdelning eller subventionerad förvaltning skulle tillämpas i relation till de delvis privatfinansierade underfonder genom vilka ägarkapitalinvesteringar kommer att ske. Innebörden av fond-i-fond är att utvecklingsbolaget investerar i andra riskkapitalfonder, där även privata investerare ska vara delägare, och som i sin tur investerar i företag. Assymetrisk riskdelning kan t.ex. innebära att utvecklingsbolaget i enskilda investeringar kan ta en större risk än den privata investeraren, normalt genom att avstå en del av den potentiella avkastningen. I första hand kommer stöd inom ramen för utvecklingsbolagets verksamhet att utformas enligt Europeiska kommissionens s.k. gruppundantagsförordning, dvs. kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget. Gruppundantagsförordningen medger att viss stödgivning inom bl.a. riskfinansieringsområdet (artiklarna 21 och 22) genomförs utan att planerna på att lämna stödet först anmäls till kommissionen.

Enligt 12 kap. 4 § regeringsformen får förvaltningsuppgifter överlämnas till juridiska personer och enskilda individer. Om förvaltningsuppgiften innefattar myndighetsutövning, får ett överlämnande göras endast med stöd av lag. Den stödgivning som kan bli aktuell inom ramen för det nationella utvecklingsbolagets verksamhet innefattar myndighetsutövning och förutsätter således lagstöd. Liknande bestämmelser som föreslås här finns sedan länge för de regionala utvecklingsbolagen, t.ex. Almi Företagspartner AB. De regionala utvecklingsbolagen får i enlighet med lagen (1994:77) om beslutanderätt för regionala utvecklingsbolag inom sina verksamhetsområden besluta om finansiering i form av bl.a. stöd enligt bestämmelser som närmare preciseras på förordningsnivå.

5 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Den nya lagen ska träda i kraft den 1 januari 2017.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte några synpunkter i denna del.

Skälen för regeringens förslag: Det nationella utvecklingsbolaget beräknas kunna inleda sin verksamhet under 2016 och vara fullt operationellt den 1 januari 2017. Den nya lagen bör därför träda i kraft vid den senare tid-

punkten. Avsikten är att de föreskrifter där villkoren för stöd närmare anges träder i kraft samtidigt.

6 Konsekvenser

Bildandet av det nationella utvecklingsbolaget föreslås i betänkandet ske genom en förändring inom den nuvarande strukturen för de statliga finansieringsaktörerna Fouriertransform Aktiebolag och Inlandsinnovation AB. Innebörden är att inga nya medel behöver tillföras den verksamhet som utvecklingsbolaget ska bedriva enligt förslaget. Utgångspunkten är att utvecklingsbolagets verksamhet ska bedrivas utan tillskott av nytt kapital. En verksamhetsinriktning med finansiella instrument som tillhandahålls med inslag av stödgivning innebär att de verksamhetsgrenar som omfattas av stödgivning över tid kan förbruka delar av bolagets egna kapital. Övergången till en modell med indirekta investeringar i samverkan med privat kapital förväntas leda till att den totala mängden kapital på sikt kan öka inte minst till unga tillväxtbolag med innovativ inriktning. Detta utgör motivet för förändringen. Om en sådan förändring realiserar kan de samhällsekonomiska konsekvenserna förväntas bli positiva när det gäller ökad produktion, hållbar tillväxt och sysselsättning. Tillämpning av stödmeter, t.ex. assymetrisk riskdelning i en modell med indirekta investeringar, kan leda till att företag får tillgång till marknadskompleterande kapital som ger dessa företag en fördel som snedvrider konkurrensen i förhållande till företag som inte får del av stödet. De företag som får del av stödet får det dock utifrån premissen om ett marknadsmisslyckande, dvs. att de inte har möjlighet att få finansiering på den ordinarie marknaden. De konkurrerar därmed inte under samma förutsättningar som övriga företag på marknaden. Ersättningen till fondförvaltare bör utformas på ett sätt som inte innebär överkompensation eller riskerar att marknaden för fondförvaltning snedvrider. Genom att verksamheten avgränsas till ett definierat marknadsmisslyckande bedöms utredningens förslag dock sammantaget medföra övervägande positiva effekter för företag och näringsliv. Investeringsverksamheten hos det nationella utvecklingsbolaget kommer att ha som främsta fokus att stärka kapitaltillgången i tidiga utvecklingsfaser för innovativa företag med hög tillväxtpotential.

7 Författningskommentar

Förslaget till lag om överlämnande av vissa förvaltningsuppgifter till nationellt utvecklingsbolag

1 § Regeringen får till ett statligt ägt aktiebolag som har att främja kapitalför-sörjning i syfte att utveckla och förnya det svenska näringslivet (nationellt utvecklingsbolag) överlämna att i enskilda fall pröva frågor om statligt stöd till näringsidkare inom bolagets verksamhetsområde.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om sådant statligt stöd.

Lagen ger regeringen möjlighet att överlämna vissa förvaltningsuppgifter som innefattar myndighetsutövning till ett statligt ägt aktiebolag. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Enligt *första stycket* får regeringen överlämna till ett nationellt utvecklingsbolag att i enskilda fall pröva frågor om visst statligt stöd. Det gäller frågor om stöd till näringsidkare inom bolagets verksamhetsområde. Uttrycket näringsidkare tar här sikte på t.ex. riskkapitalfonder som drivs i bolagsform men även små och medelstora företag.

Som framgår av *andra stycket* kan regeringen meddela föreskrifter om sådant statligt stöd.

Ikraftträdande

Övervägandena finns i avsnitt 5.

Förslag till lagtext

Förslag till lag om beslutanderätt för nationellt utvecklingsbolag

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Ett aktiebolag med uppgift att främja kapitalförsörjning i syfte att utveckla och förnya det svenska näringslivet (nationellt utvecklingsbolag) får i enskilda fall pröva frågor om stöd till näringsidkare inom bolagets verksamhetsområde.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om villkor för stöd.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttrande lämnats av Justitiekanslern, Justitieombudsmannen, Kammarrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Malmö, Tillväxtverket, Konkurrensverket, Almi Företagspartner AB, Fouriertransform Aktiebolag, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Lunds universitet, Föreningen Svenskt Näringsliv, Landsorganisationen i Sverige, Sveriges akademikers centralorganisation, Sveriges Kommuner och Landsting och Swedish Incubators and Science Parks.

Inlandsinnovation AB, Stiftelsen Industrifonden, Stiftelsen Norrlandsfonden, Företagarnas riksorganisation, Tjänstemännens centralorganisation och Svenska riskkapitalföreningen har beretts tillfälle att yttra sig men avstått.

Därutöver har yttranden inkommit från Region Västerbotten och Sveriges Ingenjörer.